

सूर्योदय नगर युवा परिषद् सञ्चालन कार्यविधि २०७६

प्रस्तावना:

युवाहरूको हक, हित र अधिकारको संरक्षण एवम् सम्बर्द्धन गरी समृद्ध सूर्योदय नगरपालिका निर्माणका लागि सक्षम नागरिक तयार गर्न तथा १६-४० वर्ष उमेर समूहका सबैखाले युवाहरूको सर्वाङ्गीण विकास, सशक्तिकरण गरी युवा सम्बन्धि विषयको नीति निर्माण देखी कार्यान्वयन तहसम्म आवश्यकता अनुसार उनीहरूलाई संलग्न गराई नगर विकासको मूल प्रवाहमा समावेश गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले, सूर्योदय नगर युवा परिषद्को स्थापना र सञ्चालन गर्न नेपालको संविधानको धारा २१८ र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ (२) ले दिएको अधिकारको प्रयोग गरी यो कार्यविधि जारी गरिएको छ ।

परिच्छेद — १

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यस कार्यविधिको नाम "सूर्योदय नगर युवा परिषद् सञ्चालन कार्यविधि, २०७६ रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भई स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशन भएपछि लागू हुनेछ ।

२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:

क) "नगरपालिका" भन्नाले सूर्योदय नगरपालिका सम्झनुपर्छ ।

ख) "कार्यपालिका" भन्नाले सूर्योदय नगर कार्यपालिका सम्झनुपर्छ ।

ग) "वडा समिति" भन्नाले सूर्योदय नगरपालिकाको वडा समिति सम्झनुपर्छ ।

घ) "प्रमुख" भन्नाले सूर्योदय नगरपालिकाको नगर प्रमुखलाई सम्झनुपर्छ ।

ङ) "उपप्रमुख" भन्नाले सूर्योदय नगरपालिकाको नगर उपप्रमुखलाई सम्झनुपर्छ ।

च) "वडा अध्यक्ष" भन्नाले सूर्योदय नगरपालिकाको वडाको वडा अध्यक्षलाई सम्झनुपर्छ ।

छ) "प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत" भन्नाले सूर्योदय नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालयको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सम्झनुपर्छ ।

ज) "सभा" वा "नगर सभा" भन्नाले सूर्योदय नगरपालिकाको नगर सभालाई सम्झनुपर्छ ।

झ) "परिषद्" भन्नाले यस कार्यविधि बमोजिम स्थापना तथा सञ्चालन हुने सूर्योदय नगर युवा परिषद्लाई सम्झनुपर्छ ।

ञ) "युवा" भन्नाले १६ देखी ४० वर्ष उमेर समूहको उमेर भएको व्यक्तिलाई सम्झनुपर्छ ।

ट) "अध्यक्ष" भन्नाले परिषद्को अध्यक्षलाई सम्झनुपर्छ ।

ठ) "सदस्य सचिव" भन्नाले परिषद्को सदस्य सचिवलाई सम्झनुपर्छ ।

परिच्छेद २

परिषद्को गठन तथा काम कर्तव्य र अधिकार

३. सूर्योदय नगरपालिकाभित्र युवाहरूको हकहित र अधिकारको संरक्षण एवम् सम्बर्द्धन गरी समृद्ध सूर्योदय नगरपालिका निर्माणका लागि नगर कार्यपालिकाले यो कार्यविधिको परिच्छेद — २ को दफा ९ मा व्यवस्था भएको योग्यता पुगेको क्रियाशील व्यक्तिहरू मध्येबाट नगर कार्यपालिकाले देहाय बमोजिमको २४ सदस्यीय परिषद् गठन गर्नेछ:

क) नगर कार्यपालिकाले नियुक्त गरेको व्यक्ति - अध्यक्ष

ख) युवासँग सम्बन्धित विभिन्न संघसंस्थाबाट प्रतिनिधित्व हुने गरी २ जना - सदस्य

ग) युवाको हक, हित संरक्षणमा विशेष योगदान पुर्याएका युवाहरूमध्येबाट आदिवासी जनजाति, दलित, अपांगता भएका, अल्पसंख्यकको प्रतिनिधित्व हुने गरी ३ जना - सदस्य

घ) उद्योग, कृषि, पर्यटन, खेलकूद, विज्ञान प्रविधि, साहित्य तथा कलाको क्षेत्रबाट प्रतिनिधित्व हुने गरी ३ जना - सदस्य

ङ) नगरपालिकाको १४ वटा वडाबाट एकजना प्रतिनिधित्व गर्ने गरी १४ जना - सदस्य

च) शिक्षा, युवा तथा खेलकूद शाखाको शाखा प्रमुख - सदस्य सचिव

४. दफा ३ बमोजिमका सदस्यहरूको मनोनयन समावेशी सिद्धान्तका आधारमा गरिनेछ ।

५. दफा ३ बमोजिम गठन भएको परिषद्को पदावधि गठन भएको मितिदेखी चार वर्ष हुनेछ ।

६. अध्यक्षले कुनै कारणबाट आफ्नो पदबाट राजीनामा दिन चाहेमा प्रमुख समक्ष र अन्य पदाधिकारीले तथा सदस्यले अध्यक्ष समक्ष राजीनामा पेश गर्नुपर्नेछ ।

७. पदावधिको विचमा राजिनामा दिई, मृत्यु भई, असत् भई, फौजदारी अभियोगमा सजाय पाई, बसाई सरी बाहिर गएमा, पदिय दायित्व सन्तोषजनक ढङ्गले वहन नगरी पदबाट फिर्ता बोलाई वा अन्य कारणले समितिको पद रिक्त भएमा बाँकी रहेको पदावधिको लागि मात्र नगर कार्यपालिकाले मनोनयन गर्नेछ ।
८. परिषद्वाप नगरपालिकाले मनोनयन गरेका पदाधिकारी तथा सदस्यहरूको कार्य सन्तोषजनक नभएको नगर कार्यपालिकाले ठहर गरेमा कुनैपनि पदाधिकारी तथा सदस्यलाई आफ्नो पदबाट फिर्ता बोलाई बाँकी पदावधिको लागि रिक्त पदमा मनोनयन गर्न सक्नेछ ।
९. परिषद्वाप पदाधिकारी तथा सदस्यमा मनोनयन गर्न देहाय बमोजिमको योग्यता हुनुपर्नेछ ।
- (क) १६ वर्ष पूरा भई ४० वर्ष ननाघेको नेपाली नागरिक,
(ख) परिषद्को कार्यवारे पर्याप्त जानकारी भई योगदान पुर्याउन सक्ने,
(ग) युवाहरूको क्षेत्रमा महत्वपूर्ण योगदान पुर्याएको,
(घ) नगरपालिकाको नागरिक/ नगरपालिका भित्र बसोबास गरी योगदान पुर्याइरहेको,
(ङ) फौजदारी अभियोगमा सजाय नपाएको व्यक्ति
(च) कुनैपनि राजनैतिक दल तथा भातृ संगठनको केन्द्रिय प्रतिनिधि भई काम नगरेको व्यक्ति,
(छ) मानसिक सन्तुलन नगुमाएको व्यक्ति,
(ज) बैंक तथा वित्तिय संस्थाको कालो सूचीमा नपरेको व्यक्ति ।
१०. परिषद्को काम कर्तव्य र अधिकार : यस कार्यविधिमा अन्यत्र उल्लिखित काम, कर्तव्य र अधिकारको अतिरिक्त परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :
- (क) युवा सम्बन्धि दीर्घकालिन नीति तर्जुमा गरी नगरपालिका समक्ष सिफारिस गर्ने,
(ख) नगरपालिकाबाट स्वीकृत नीति, कार्यक्रमको अधिनमा रही युवा सम्बन्धि योजना तथा कार्यक्रम बनाई लागू गर्ने,
(ग) परिषदसँग आबद्धता प्राप्त गर्ने संघ, संस्थाहरूले पालना गर्नुपर्ने सर्तहरू निर्धारण गर्ने,
(घ) विकास निर्माण तथा समाज सेवाको क्षेत्रमा युवालाई स्वयंसेवकको रूपमा परिचालन गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक नीति निर्धारण गर्ने,
(ङ) परिषद्को वार्षिक योजना, कार्यक्रम तथा बजेट स्वीकृत गर्ने,
(च) युवा विकास, सशक्तिकरण एवम् मूलप्रवाहिकरण सम्बन्धि विषयमा नगरपालिकालाई सुझाव दिने,
(छ) युवालाई समृद्धिको मूल प्रवाहमा परिचालित गर्न अभियानमूलक कार्य संचालन गर्ने/गराउने,
(ज) युवाका लागि स्वरोजगार प्रवर्द्धन तथा उद्यमशीलता अभिवृद्धि सम्बन्धि कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने/गराउने,
(झ) युवाको सर्वाङ्गिक विकासका लागि खोज, अध्ययन, अनुसन्धानमूलक कार्य गर्ने/गराउने,
(ञ) युवालाई आत्मनिर्भर हुन सहयोग पुग्ने किसिमका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने/गराउने,
(ट) युवालाई नगरपालिकाको नीति निर्माणदेखि कार्यान्वयन तहसम्म संलग्न गराउन पहल गर्ने,
(ठ) युवा सम्बन्धि विभिन्न निकायद्वारा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको समन्वय गर्ने,
(ड) युवा सम्बन्धि संघ, संस्थाको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने/गराउने,
(ढ) युवाहरू बीचमा देखापर्ने अनुशासनहीनता, कुलत र दुर्व्यसनीको नियन्त्रण र नियमन गरी युवाहरूमा अनुशासन चेतना, सीप र श्रमप्रतिको सम्मान गर्ने बानीको विकास गर्दै सभ्य र समृद्ध समाजको निर्माणमा टेवा पुर्याउने ।
(ज) तोकिए बमोजिमको अन्य कामकाज गर्ने, गराउने ।
११. परिषद्को बैठक : परिषद्को बैठक आवश्यकतानुसार बस्नेछ । परिषद्को बैठकको निर्णयलाई अध्यक्षद्वारा प्रमाणित गरि राखिनेछ । परिषद्को बैठक सम्बन्धि अन्य कार्यविधि परिषद् आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ । परिषद्ले आवश्यक ठानेमा परिषद्को कामसँग सम्बन्धित कुनै विशेषज्ञ वा पदाधिकारीलाई परिषद्को बैठकमा पर्यवेक्षकको रूपमा भाग लिन आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद-४

परिषद्का पदाधिकारी तथा सदस्यहरूको कामकर्तव्य र अधिकार

१२. परिषद्का पदाधिकारी तथा सदस्यको कामकर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ

(क) अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार :

- (१) परिषद्को नेतृत्व गर्ने,
 - (२) परिषद्को बैठकको अध्यक्षता गर्ने र बैठकमा कुनै विषय सर्वसम्मतिबाट निर्णय हुन नसकि मत् बराबर भए निर्णायक मत् दिने,
 - (३) सदस्य सचिवलाई बैठक बोलाउन आदेश दिने,
 - (४) बैठकमा योजना तथा प्रस्ताव पेश गर्ने,
 - (५) बैठकको निर्णय प्रमाणित गर्ने, बैठकको निर्णय कार्यन्वयन गर्ने, गराउने,
 - (६) नगरपालिका तथा प्रमुखसंग सम्पर्क, समन्वय गर्ने,
 - (७) परिषद्को कोषको खाता सदस्य सचिवसँग सञ्चालन गर्ने,
 - (८) आय व्ययको सेस्ता दुरुस्त राख्न लगाउने,
 - (९) पदाधिकारी तथा सदस्यहरूलाई कामको जिम्मेवारी तोक्ने,
 - (१०) पदाधिकारी तथा सदस्यहरूको राजीनामा स्वीकृत गर्ने,
 - (११) परिषद्को कामको अनुगमन तथा नियमन गर्ने/गराउने,
 - (१२) परिषद्ले निर्णय गरेका अन्य कार्यहरू गर्ने गराउने ।
- (ख) सदस्य सचिवको काम, कर्तव्य र अधिकार :
- (१) अध्यक्षलाई सहयोग गर्ने,
 - (२) परिषद्को कार्यहरूको अनुगमन गर्ने/गराउने,
 - (३) परिषद् तथा अध्यक्षले तोकेको अन्य कामहरू गर्ने/गराउने,
 - (४) अध्यक्षको परामर्शमा समितिको बैठक बोलाउने,
 - (५) परिषद्को तर्फबाट गर्नुपर्ने प्रशासनिक सम्पूर्ण कार्य गर्ने/गराउने,
 - (६) परिषद्को सम्पूर्ण आर्थिक कारोबारको जिम्मेवारी लिई कार्य गर्ने, गराउने ।
 - (७) परिषद्को कोष सञ्चालन गर्ने ।
 - (८) परिषद्को नाममा रहेको बैंक खाता अध्यक्षसँग संयुक्त रूपमा सञ्चालन गर्ने ।
 - (९) कानून बमोजिम आर्थिक कारोबारको सेस्ता राख्ने, राख्न लगाउने ।
 - (१०) नगरपालिकाले तोकेको लेखा परीक्षकद्वारा लेखा परीक्षण गराउने र प्राप्त भएका बेरुजु फछ्यौट गर्ने ।
- (ग) सदस्यहरूको काम, कर्तव्य र अधिकार :
- (१) अध्यक्ष तथा परिषदलाई सहयोग गर्ने ।
 - (२) बैठकमा सहभागी हुने ।
 - (३) परिषद् तथा अध्यक्षले तोकेको अन्य कार्यहरू गर्ने ।

परिच्छेद-५

परिषद्सँगको आबद्धता र कार्यक्रम सञ्चालन

१३. युवा सम्वन्धि संघ, संस्थालाई आबद्धता प्रदान गर्ने : (१) युवाको हक, हित र अधिकारको संरक्षण गर्ने उद्देश्य राखी प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएका युवा सम्वन्धि कुनै संघ, संस्था परिषद्मा आबद्ध हुन चाहेमा देहायको विवरण खुलाई परिषद् समक्ष निवेदन दिनुपर्नेछ :

- संघ वा संस्थाको नाम
- संघ वा संस्थाको उद्देश्य
- संघ वा संस्थाको नवीकरण बहाल रहने अवधि,
- संघ वा संस्थाको कार्य समितिको पूण विवरण ।

- (२) दफा १३ को उपदफा (१) बमोजिम निवेदन दिँदा सम्वन्धित संघ वा संस्थाको विधान समेत संलग्न गर्नुपर्नेछ ।
- (३) उपदफा (१) र (२) बमोजिम प्राप्त निवेदन सहित कागजात जाँचबुझ गर्दा निवेदकको माग बमोजिम त्यस्तो संघ, संस्थालाई परिषद्सँग आबद्धता प्रदान गर्न उपर्युक्त देखिएमा परिषद्ले तोके बमोजिमको दस्तुर लिई सो संघ वा संस्थालाई परिषद्ले आबद्धता प्रदान गर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम परिषद्ले आबद्धता पाएका संघ वा संस्थाले आफूले वर्षभरि गरेको कामको प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ३ महिनाभित्र परिषद् समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद-६

परिषद्को कोष

१४. परिषद्को कोष : (१) परिषद्को आफ्नो छुट्टै कोष हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कोषको स्रोत देहाय बमोजिम हुनेछ :

- (क) नगरपालिकाको वार्षिक बजेटको रूपमा उपलब्ध हुने रकम,
- (ख) कुनै व्यक्ति वा संघ, संस्थाबाट प्राप्त हुने दान, दातव्य, अनुदान रकम,
- (ग) विदेशी सरकार, अन्तर्राष्ट्रिय संघ, संस्था वा व्यक्तिबाट प्राप्त रकम,
- (घ) युवा सम्बन्धि संघ, संस्थालाई आबद्धता प्रदान गर्दा प्राप्त रकम,
- (ङ) प्रकाशन बिक्रीबाट प्राप्त हुने रकम,
- (च) प्रतियोगिता सञ्चालनबाट प्राप्त हुने रकम,
- (छ) सेवा सञ्चालनबाट प्राप्त हुने रकम,
- (ज) अन्य कुनै स्रोतबाट प्राप्त रकम ।

(३) परिषद्को नामबाट गरिने सबै खर्चहरू उपदफा (१) बमोजिमको कोषबाट व्यहोरिनेछ ।

(४) परिषद्को कोषमा रहने सम्पूर्ण रकम परिषद्ले तोकेको कुनै बैंकमा खाता खोली जम्मा गरिनेछ ।

(५) परिषद्को बैंक खाताको सञ्चालन अध्यक्ष र सदस्य सचिवको संयुक्त दस्तखतबाट गरिनेछ ।

(६) परिषद्को आर्थिक वर्ष नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष सरह हुनेछ ।

(७) परिषद्को कोष सञ्चालन तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१५. लेखापरीक्षण : (१) परिषद्ले आफ्नो आय-व्यय नेपाल सरकारले अपनाएको लेखा प्रणाली बमोजिम राख्नुपर्नेछ ।

(२) आर्थिक वर्ष समाप्त भएको दुई महिनाभित्र नगरपालिकाले तोकेको लेखा परीक्षकबाट लेखा परीक्षण गराई नगरपालिकामा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

(३) नगरपालिकाले परिषद्को आय-व्ययको लेखा, तत् सम्बन्धि कागजात र अन्य नगदी, जिन्सी जुनसुकै बखत जाँचन र जाँचन लगाउन सक्नेछ ।

परिच्छेद-७

कार्यालय, कर्मचारी व्यवस्था छाप तथा सेवा सुविधा

१६. परिषद्को बेग्लै कार्यालय रहनेछ ।

१७. परिषद्को कार्यालय नगरपालिकाले निर्धारण र उपलब्ध गराएको स्थान र भवनमा रहनेछ ।

१८. परिषद्लाई आवश्यक पर्ने कर्मचारी व्यवस्था नगरपालिकाले गर्नेछ र कर्मचारीको आर्थिक दायित्व समेत नगरपालिकाले वहन गर्नेछ ।

१९. कर्मचारी र अन्य आवश्यकतावारे परिषद्ले नगरपालिकालाई जानकारी गराउनुपर्नेछ ।

२०. परिषद्को बेग्लै छाप, लेटर प्याड, साइन बोर्ड हुनेछ ।

२१. परिषद्को छाप परिषद्को समिति गठनपछि परिषद्को बैठकले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

२२. परिषद्का अध्यक्षलाई मासिक दश हजार व्यवस्थापन खर्च उपलब्ध गराइनेछ । परिषद्को बैठक एक आर्थिक वर्षमा ५ पटकसम्म बस्नेछ । बैठक भत्ता नगर कार्यपालिकाले तोकेबमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-८

विविध

२३. संशोधन : (१) सूर्योदय नगर युवा परिषद् संचालन कार्यविधि-२०७५ को संशोधन गर्न आवश्यक भएमा परिषद्ले तयार गरि प्रमुख समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।

(२) प्रस्तावित संशोधन प्रस्ताव उपयुक्त लागेमा प्रमुखले कार्यपालिकामा पेश गरी कार्यपालिकाले स्वीकृत दिएपछि मात्र कार्यविधि संशोधन भई कार्यान्वयन हुनेछ ।

(३) कुनै विषयमा अस्पष्टता भए, विवाद भई निरूपण हुन नसके सो विषयमा नगर कार्यपालिकाले गरेको निर्णय अन्तिम हुनेछ ।

२४. **बचाउ तथा खारेजी:** सूर्योदय नगर युवा परिषद् सञ्चालन कार्यविधि, २०७६ नेपालको संविधान तथा प्रचलित कानूनसँग बाझिएमा बाझिएको हदसम्म बदरभागी हुनेछ ।
२४. **सपथ :** परिषद्को पदेन बाहेक पदाधिकारी तथा सदस्यहरूले आ –आफ्नो पदभार सम्हाल्नु अघि अध्यक्षले प्रमुखबाट र सदस्यहरूले अध्यक्षबाट तोकिए बमोजिम सपथ लिनुपर्नेछ ।

आज्ञाले
प्रकाशराज पौडेल
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत